

СУТНІСТЬ ТА ОКРЕМІ АСПЕКТИ ЩОДО ХАРАКТЕРИСТИКИ ІННОВАЦІЙНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ ПІДПРИЄМСТВА

©Наумчук А. В., Шматковська Т. О., 2015

У другому десятилітті ХХІ ст. продовжується перехід української економіки до інноваційної моделі розвитку, що відбувається на фундаменті унікальних економічних передумов, розвинутих впродовж двадцяти років незалежності української держави. Тому трансформаційні перетворення в економічній і соціальній сферах України потребують подальших теоретичних досліджень.

Економічна діяльність в Україні здійснюється на підставі Конституції України та чинного законодавства, насамперед, Закону України «Про інноваційну діяльність». Цей Закон у ст. 1 містить визначення основних термінів інноваційної царини, зокрема поняття: інновації – новостворені (застосовані) і (або) вдосконалені конкурентоздатні технології, продукція або послуги, а також організаційно-технічні рішення виробничого, адміністративного, комерційного або іншого характеру, що істотно поліпшують структуру та якість виробництва і (або) соціальної сфери; інноваційна діяльність — це діяльність, що спрямована на використання і комерціалізацію результатів наукових досліджень та розробок і зумовлює випуск на ринок нових конкурентоздатних товарів і послуг. У процесі інноваційної діяльності наукові дослідження, винаходи перетворюються у технологічні процеси, під час яких створюються нові продукти [4].

Гене́за понять «інновація» та «інноваційна діяльність» налічує більше століття. Для уточнення трактування цих економічних категорій нами систематизовано та узагальнено їх тлумачення (табл. 1).

Таблица 1

Підходи до трактування поняття «інновації» та «інноваційна діяльність»

№ п/п	Джерело	Визначення
1.	Й. Шумпетер	Інновація - зміну технології процесу виробництва та як комерційне впровадження нової продукції чи нових засобів виробництва.
2.	Є. Лісна	Інноваційна діяльність складається з набору різних видів діяльності. Віднесення того чи іншого виду діяльності до інноваційної визначається інноваційністю його цільової настанови
3.	С. Покропивний	Інноваційна діяльність - це процес, спрямований на розроблення й реалізацію результатів закінчених наукових досліджень і розробок або інших науково-технічних досягнень у новий чи вдосконалений продукт, реалізований на ринку, у новий чи вдосконалений технологічний процес, використовуваний у практичній діяльності, а також пов'язані з цим додаткові наукові дослідження й розробки
4.	Р. Фатхутдінов	Інноваційну діяльність розуміє як діяльність, спрямовану на використання й комерціалізацію результатів наукових досліджень і розробок для розширення й відновлення номенклатури та поліпшення якості продукції, що випускається (товарів, послуг), удосконалювання технології їхнього виготовлення з наступним упровадженням і ефективною реалізацією на внутрішньому й закордонному ринках

Узагальнено автором на основі джерел: [7, 126], [1, 43], [3, 24], [5, 76].

У вітчизняній науковій літературі виокремлюються характерні риси інноваційної економіки, серед яких варто виділити наступне:

- а) проривні інновації займають найбільшу частку в структурі інновацій;
- б) стабільне зростання частки наукомісткого сектору виробництва, зокрема в доданій вартості та зайнятості;
- в) зниження матеріаломісткості та енергомісткості виробництва завдяки активному запровадженню інновацій;

г) більше половини показників економічної ефективності досягнуті за рахунок інноваційних чинників;

г) спрямованість відтворювального процесу на досягнення технологічної конкурентоспроможності [6, 52-53].

Головна внутрішня мета діяльності будь-якого підприємства або організації, що функціонують в умовах ринкової економіки, полягає в максимізації прибутку, головного чинника його економічної стійкості. Інноваційна діяльність відіграє у цьому вирішальну роль.

При цьому виділено ряд основних напрямків, що забезпечують підприємству максимальний прибуток:

- а) розширення номенклатури реалізованої продукції (послуг);
- б) максимізація ціни, за якою реалізується продукція або надається послуга;
- в) мінімізація витрат на виготовлення і реалізацію одиниці продукції (послуги);
- г) максимізація обсягів реалізації продукції або послуги [2, 149-150].

Переваги інноваційного фактора в забезпеченні конкурентоспроможності підприємств в нинішніх умовах є очевидними, а його вплив на виробництво – радикальним і комплексним. Підприємства, що самостійно займаються інноваційною діяльністю, володіють перевагами, оскільки вони не залежать від провідних фірм, які під гаслом експорту нових технологій насправді передають морально застарілі розробки.

Зважаючи на світовий досвід, важливо зазначити, що підприємства розвинутих країн досягають значних успіхів та стійкого рівня розвитку не на ціновому механізмі конкуренції, а на інноваційних процесах, пов'язаних з поліпшенням усього виробничо-господарського потенціалу підприємства. На відмінну від обмежених природних ресурсів, ресурси, які створені людиною, техніка, технологія, знання – є невичерпним джерелом постійного та динамічного розвитку.

Таким чином, щоб не залишитись на узбіччі світового розвитку на шляху до інноваційно-інформаційної економіки, в Україні необхідно створювати сприятливе для інновацій бізнес-середовище. Ефективне використання інноваційної діяльності надасть змогу забезпечити не лише конкурентоспроможність окремих підприємств, але і стимулювати зростання економіки держави в цілому у пролонгованій віддаленій перспективі.

1. Лисна Е.Б. Регулирование инновационной политики и инновационной деятельности законодательством России и ряда других стран СНГ / Е.Б. Лисна // *Инновации*. - 2007. - № 8. - С. 40-46.
2. Літвиненко М.В. Інноваційна діяльність підприємства як джерело підвищення прибутку / Літвиненко М.В., Кедревич І.В. // *Вісник НТУ (ХПИ)*. – №7. – 2014. – С. 148–151.
3. Покропивний С.Ф. Інноваційний менеджмент у ринковій системі господарювання / С.Ф. Покропивний // *Економіка України*. - 1995. - № 2. - С. 24-27.
4. Про інноваційну діяльність : Закон України від 04.07.2002 № 40-IV [Електронний ресурс]. – Режим доступу: zakon1.rada.gov.ua/laws/show
5. Фатхутдинов Р.А. Інноваційний менеджмент : підруч. для студ. вуз. за фахом і напрямком “Менеджмент” / Р.А. Фатхутдинов. - М. : Бізнесшкола “Інтел-Синтез”, 2009. - 125 с.
6. Федулова Л.І. Концептуальні засади економіки знань / Л.І. Федулова // *Економічна теорія*. – 2014. – № 2. – С.37–59.
7. Шумпетер Й. Теория экономического развития / Й. Шумпетер. – М. : Прогресс, 1992. – 455 с.